

GROENE JOBS

2023 SUCCESVERHALEN
EN KANSEN VOOR
EUROPA ✨

DE GROENEN/EVA
in het Europees Parlement

INHOUD

VOORWOORD	4
JOBBS CREËREN EN ECONOMISCH HERSTEL AANWAKKEREN	6
WAT ZIJN GROENE JOBS?	8
GROENE JOBS CREËREN	12
GROENE JOBS MAXIMALISEREN	14
NU INVESTEREN IN MORGEN	16
GROEN WERK, WAARDIG WERK	19
EEN SOCIAAL EERLIJKE GROENE TRANSITIE	21
RECHT OP OPLEIDING EN ONDERWIJS	24
GROENE JOBS VOOR VROUWEN	26
GROENE JOBS VOOR KWETSBARE GROEPEN	28
GROENE JOBS VOOR JONGEREN	30

VOORWOORD

Beste lezer,

De afgelopen maanden bezocht ik in Vlaanderen verschillende bedrijven die volop inzetten op circulaire economie. Ik ging in gesprek met werknemers en werkgevers en kon zelf vaststellen hoe onze eigen bedrijven de principes van klimaatneutraliteit en circulariteit volop omarmen. Zelf ben ik er rotsvast van overtuigd dat deze principes bij uitstek dé beslissende factoren worden voor de markten van morgen. Wie een voorsprong heeft, zal mee de nieuwe industriële normen bepalen en oplossingen bieden voor de grote uitdagingen van onze tijd. Vlaanderen heeft er als open economie dus alle belang bij om voorop te lopen en doet dat vandaag al op heel wat vlakken.

Vlaanderen moet een pionier worden in de circulaire economie. De voordelen van dat model zijn legio. Gesloten kringlopen bieden kansen om onze economie te verduurzamen, minder materialen te gebruiken en dus minder CO₂ uit te stoten. Ook op sociaal vlak creëert het model de kans om jobs te creëren. Tal van studies tonen aan dat de transitie naar een circulaire economie extra banen zal opleveren in verschillende sectoren. Niet zomaar jobs, maar lokaal verankerde jobs.

Vlaanderen heeft tal van troeven die het kan uitspelen in deze. Onze industrie is erg gediversifieerd en kent een hoog ambitieniveau. Onze open economie met de aanwezige cruciale haveninfrastructuur en logistieke verbindingen zijn onmiskenbaar een meerwaarde, net als de toegang tot groene energie, de historische samenwerking en innovatie en de intense verbondenheid met de Talrijk aanwezige kennisinstellingen. Onze stedelijke omgeving functioneert bovendien

als pool van materialen en is ook een onmiddellijk nabije afzetmarkt.

De transitie naar een klimaatneutrale samenleving biedt kansen. Kansen om onze samenleving klimaatneutraal én sociaal rechtvaardiger te maken. Het klopt dat oude jobs zullen verdwijnen, maar nieuwe zullen in de plaats komen. In Europa creëert de overgang naar hernieuwbare energie alleen al naar schatting 100.000 tot 300.000 jobs tegen 2030; en nog eens 460.000 tegen 2050. Die kansen volop benutten en komen tot een sociaal rechtvaardige transitie, vergt nieuwe beleidsinstrumenten. Economisch ligt de focus op het creëren van duurzame, circulaire en robuuste waardeketens, eerder dan ons vast te klampen aan oude sectoren die afhankelijk zijn van fossiele energie. Ik pleit ook voor een duidelijke investeringsagenda, zowel in Vlaanderen als in Europa, die we koppelen aan de creatie van kwaliteitsjobs voor iedereen. Bijzondere aandacht moeten we daarbij hebben voor jongeren, vrouwen en kwetsbare groepen. Goede groene jobs zijn vooral stabiele jobs met vaste contracten, een goede verloning en in veilige en gezonde werkomstandigheden. Alleen dan kan iedereen er sociaal op vooruitgaan en hoeven de maatschappelijke veranderingen, hoe lastig veranderingen ook kunnen zijn, geen angst in te boezemen.

Ook in Europa vormt de circulaire economie het nieuwe bestaansrecht voor de industrie. Met de Green Deal, het klimaatbeleid van de Europese

Unie, heeft Europa enige tijd geleden de transitie ingezet. Als reactie op de versnelling van de industriële transitie in de Verenigde Staten, willen we nu terecht een versnelling hoger schakelen. Herindustrialisering krijgt daarbij prioriteit en dat biedt ook voor Vlaanderen veel kansen. Naast de klimatologische en sociale voordelen is dit ook onmiskenbaar van strategisch belang. Het geeft Europa kansen om haar afhankelijkheid, onder meer op vlak van energie en grondstoffen, van grillige

en onzekere regio's en machten af te bouwen.

Deze brochure legt uit welke rol de fractie van de Groenen/EVA speelt in het Europees Parlement om de groene transitie te ondersteunen. In tal van rapporten, resoluties en tussenkomsten namen we het voortouw om het pleidooi voor een groene, sociale transitie kracht bij te zetten. De toekomst zal groen en sociaal zijn, in Vlaanderen en Europa. Ik wens u veel leesgenot.

✦ Sara Matthieu
Lid van het Europees
Parlement voor Groen

JOBBS CREËREN EN ECONOMISCH HERSTEL AANWAKKEREN

De economie staat wereldwijd zwaar onder druk. Dat komt natuurlijk niet uit de lucht vallen. Met de COVID-19-pandemie¹, de huidige energiecrisis, de stijgende kosten van levensonderhoud en de Russische oorlog tegen Oekraïne. Als de economie onder druk staat, heeft dat meteen ook een grote impact op de arbeidsmarkt en dus op het inkomen van gezinnen.

Tegelijkertijd nemen ook de klimaat- en milieucrisis almaar ernstigere vormen aan. Wetenschappers zijn er meer dan ooit van overtuigd dat de menselijke activiteit ons klimaat verandert en wijzen op de gevaren die we lopen als we geen actie ondernemen. Ondertussen waarschuwen economen ons ervoor dat de kosten zullen oplopen als we wachten om in actie te komen². Economie en klimaat zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Het maakt de uitdagingen alleen maar groter.

Maar... er is een oplossing: als we onze economie vergroenen, kunnen we kwalitatieve groene jobs creëren om de werkloosheid te bestrijden en tegelijk de klimaatverandering en aantasting van het

milieu aan te pakken. Als de EU het voortouw neemt in deze groene beweging, zal dat onze afhankelijkheid van ingevoerde energie en grondstoffen verminderen, die tegen schommelende prijzen moeten worden aangekocht. Het zal, met andere woorden, de bevoorradingszekerheid van Europa versterken.

In tegenstelling tot goederen of geld kunnen mensen niet zomaar van de ene naar de andere plek verhuizen. Wil je hen kansen bieden, dan zal je moeten inzetten op een lokale transitie, dicht bij huis. Dát moet dan ook het uitgangspunt zijn wanneer we in de schoot van de EU plannen smeden voor de arbeidsmarkt en investeren in een omslag.

Een groen EU-industriebeleid kan de komende jaren de drijvende kracht worden om nieuwe jobs in Europa te creëren, zowel in nieuwe als in bestaande sectoren. Denk maar aan de productie van schone-energietechnologie, die tegen 2030 25 miljoen nieuwe groene jobs kan creëren in Europa, met alleen al in de EU-bouwsector 160 000 jobs door de komende renovatiegolf voor gebouwen³.

We moeten de sterke betrokkenheid van sociale partners zoals de vakbonden garanderen, en gerichte opleidings- en onderwijsprogramma's uitwerken samen met ambitieuze, stabiele beleidsstrategieën.

In deze brochure leggen we uit welke hefboomen de Europese Unie heeft om groene jobs te creëren en welke inspanningen de Groenen/EVA in het Europees Parlement leveren om groene jobs te stimuleren.

¹ — Europese Commissie (2021). De EU-economie na COVID-19: gevolgen voor het economisch bestuur. (COM(2021)0662). (Hier te raadplegen.)

² — Internationaal Energieagentschap (2023). The world is entering a new age of clean technology manufacturing, and countries industrial strategies will be key to success.

³ — Europese Commissie (2020). Renovation Wave: doubling the renovation rate to cut emissions, boost recovery and reduce energy poverty. Zie hier

WAT ZIJN GROENE JOBS?

Een 'groene job' is een job die bijdraagt aan de bescherming van het milieu en de bestrijding van de klimaatverandering bijdraagt. Hoe? Door energie en grondstoffen te besparen, hernieuwbare energie te promoten, afval en vervuiling te voorkomen of te beperken en biodiversiteit en ecosystemen te beschermen.

Door duurzame manieren van consumptie en productie te ontwikkelen, kunnen we nieuwe jobs creëren en bestaande jobs omvormen tot kwalitatieve groene arbeid, niet alleen in de volledige waardeketen (van onderzoek over productie tot distributie en dienstverlening), maar ook in praktisch alle branches: nieuwe hoogtechnologische

sectoren (bijvoorbeeld hernieuwbare energie), traditionele sectoren (bijvoorbeeld productie en bouw), landbouw en visserij, en dienstensectoren zoals horeca, toerisme, transport en onderwijs.

Wij vinden dat groene jobs moeten zorgen voor menswaardig werk met een goede sociale bescherming, voldoende inkomen, gezondheid en veiligheid op het werk, goede werkomstandigheden, respect voor de rechten van de werknemers, bijscholings- en omscholingskansen, en inspraak van mensen bij beslissingen die invloed hebben op hun leven.

De Groenen/EVA vragen de Commissie om richtlijnen uit te werken over wat een groene job inhoudt en rekening houdend met het potentieel voor vergroening van de economie, de bijdrage aan de gezondheid en het welzijn van mensen, het behoud van de natuur en de bevordering van sociale rechtvaardigheid, gelijkheid en waardig werk.

GROENE JOBS CREËREN IN NIEUWE EN TRADITIONELE SECTOREN

Een verandering in de energieproductie geeft nieuwe kansen voor de economie: hoewel het sluiten van vervuilende fabrieken en mijnen jobs zal kosten in de bruinkool-, turf- en steenkoolsector, worden ook nieuwe jobs gecreëerd. Deze langzame maar zekere overgang naar een groene en circulaire economie kan tegen 2030 het bbp van de EU met 0,5% verhogen en ongeveer 700 000 nieuwe jobs⁴ opleveren.

ENERGIEJOBS

In 2012 waren er wereldwijd 6,9 miljoen jobs in hernieuwbare energie, een aantal dat in 2021 afklokte op 12,7 miljoen. Daarvan bevond 38% zich in China. Azië was alles samen goed voor maar liefst 63%, terwijl er in Europa 1,5 miljoen jobs in hernieuwbare energie genoteerd werden. De bio-energiesector was de grootste werkgever

in hernieuwbare energie in Europa. Als we op wereldschaal naar de verschillende segmenten kijken, zien we 4,3 miljoen jobs in fotovoltaïsche (zonne-)energie, 1,3 miljoen in windenergie, 2,4 miljoen in waterkracht en 2,4 miljoen in biobrandstoffen. Als Europa een ambitieus klimaatbeleid uitrolt, leidt dat gegarandeerd tot nog meer groene jobs.

Bij de overgang naar hernieuwbare energie zullen extra werknemers nodig zijn voor de ontwikkeling en de bouw, maar ook voor het onderhoud van de infrastructuur voor hernieuwbare energie. Dit belooft dus heel wat voor de werkgelegenheid. Met de uitrol van schone-energietechnologieën kunnen naar verwachting tussen 100 000 en 300 000 jobs worden gecreëerd tegen 2030 en 460 000 tegen 2050⁵.

Groene succesverhalen

De Groenen/EVA strijden in het Europees Parlement voor meer groene jobs in Europa. Zo hebben twee Europarlementsleden van de Groenen, Anna Cavazzini en Bas Eickhout, in 2023⁶ het Europees Parlement ertoe aangezet een resolutie goed te keuren. In deze resolutie vragen ze de Commissie om de omscholing en bijscholing van Europese werknemers te stimuleren, zodat toekomstige schone sectoren in een stroomversnelling komen en werknemers vlotter kunnen overstappen van 'oude' naar nieuwe sectoren, rekening houdend met de geografische verschillen in de Unie.

⁴ Cambridge Econometrics, Trinomics, and ICF (2018). Impacts of circular economy policies on the labour market.

⁵ IRENA en IAO (2022). Renewable energy and jobs: Annual review 2022. Abu Dhabi: Internationaal Agentschap voor hernieuwbare energie (ARENA), en Genève: Internationale Arbeidsorganisatie (IAO).

⁶ Resolutie van het Europees Parlement over een strategie van de EU ter bevordering van het concurrentievermogen van de industrie, de handel en hoogwaardige werkgelegenheid (2023/2513(RSP)).

JOBS IN DE BOUWSECTOR

Bovendien zal ook de investering in energie-efficiëntie extra jobs creëren: naar schatting is elk miljoen dat we investeren in energie-efficiëntie goed voor 9 tot 20 jobs in de productie- en bouwsector. Gebouwen op grote schaal renoveren – waardoor ze 80% minder energie gaan verspillen – kan nog eens 1,3 tot 1,4 miljoen lokale jobs opleveren⁷. Als we volop inzetten op de renovatie van gebouwen zouden er tegen 2030 nogmaals 160 000 groene jobs bijkomen in de EU-bouwsector. We moeten ervoor zorgen dat dit goed betaalde, menswaardige jobs zijn in goede werkomstandigheden.

Energie-efficiëntere gebouwen dragen ook bij tot een aanzienlijke vermindering van de koolstofuitstoot. Bovendien worden bij grondige renovaties hernieuwbare energiebronnen geïnstalleerd, waardoor werknemers in de bouwsector hier vaardigheid in verwerven.

Naast renovatie en energie-efficiëntie is ook hergebruik een belangrijke pijler van een inclusieve circulaire transitie. Ondernemingen en initiatieven voor sociale inclusie hebben daarin een grote rol te spelen.

MATERIËLE ÉN SOCIALE MEERWAARDE

Ze genereren waarde door in te zetten op waardebewoud via kringlopen. Daarnaast doen ze aan afvalpreventie, omdat ze volop inzetten op hergebruik en herstelling van goederen. Maar er is meer: door kwetsbare groepen arbeids- en opleidingskansen te geven, dragen ze sterk bij tot de sociale integratie.

Deze organisaties zijn niet gericht op het genereren van winst voor aandeelhouders en eigenaars⁸. Ze brengen de Europese richtlijnen voor nabijheid en samenwerking in de praktijk en creëren

zo bovenop materiële ook sociale meerwaarde⁹.

Volgens La Fédération des Entreprises d'Insertion levert elke euro die de staat investeert voor de integratie van mensen op de arbeidsmarkt een verwacht rendement op van 4,5 euro¹⁰. RREUSE schat dan weer dat sociale ondernemingen die zich richten op hergebruik ongeveer 70 jobs creëren per 1 000 ton die wordt ingezameld voor hergebruik. Afhankelijk van het soort materiaal dat wordt verwerkt (textiel, elektrische apparaten, meubilair enzovoort), varieert dit aantal van 20 tot 140 jobs.

Zij kunnen de overgang van werknemers naar een economie die gebaseerd is op hernieuwbare energie faciliteren.

De toekomst van de bouwsector ligt in het efficiënt gebruik van grondstoffen. Door over te stappen op een circulaire economie zou de koolstofuitstoot die voortkomt uit de productie en samenstelling van bouwmaterialen met 50% kunnen afnemen.

CIRCULAIRE JOBS

De circulaire of kringlooeconomie biedt een unieke kans om de maakindustrie nieuw leven in te blazen, zowel door de productie opnieuw naar Europa te brengen, als door strategieën zoals herfabricage (remanufacturing), revisie (refurbishing), herstelling (repair) enz. Volgens het Europees Centrum voor de Ontwikkeling van de Beroepsopleiding (Cedefop) kan de circulaire economie ervoor zorgen dat nog eens ongeveer 2,5 miljoen extra jobs in de EU alleen al worden gecreëerd tegen 2030. Bovendien leveren circulaire activiteiten zoals recycling voor eenzelfde hoeveelheid afval meer dan 50 keer zoveel jobs op als storten en verbranden, terwijl herstelling meer dan 200 jobs oplevert.

Kortom, organisaties in de sociale economie hebben bewezen dat ze een positieve invloed hebben op het milieu en op de planeet, terwijl ze tegelijk de strijd tegen sociale en economische ongelijkheid ondersteunen door menswaardige jobs en opleidingsmogelijkheden in de circulaire economie te creëren. Vooral in de huidige periode waarin economische en sociale crisissen elkaar opvolgen en versterken – en vooral de meest kwetsbare mensen raken – is het belangrijk dat overheden betere wetgevende kaders bieden om hun sociale en milieudoelen te verhogen.

- 7 — IRENA en IAO (2022). Renewable energy and jobs: Annual review 2022. Abu Dhabi: Internationaal Agentschap voor hernieuwbare energie (ARENA), en Genève: Internationale Arbeidsorganisatie (IAO).
- 8 — Rakhshan, K., Morel, J. C., Alaka, H., & Charef, R. (2020). Components reuse in the building sector—A systematic review. *Waste Management & Research*, 38(4), 347-370. [Zie hier](#)
- 9 — Build Up Portal (2022) Circularity and Low-Carbon Building Materials in Construction. [Zie hier](#)
- 10 — Cedefop (2021). The green employment and skills transformation: insights from a European Green Deal skills forecast scenario. [Zie hier](#)

HET VOLLEDIGE POTENTIEEL AAN GROENE JOBS MAXIMALISEREN

Het potentieel van groene jobs benutten, vraagt beleidscoherentie. De juiste financiële en juridische prikkels zijn nodig om duurzame investeringen te faciliteren, innovatie aan te moedigen en hoge sociale standaarden te garanderen.

Het Europees beleid rond de openbare aanbestedingen is een belangrijke hefboom. Volgens

de Europese Commissie geven elk jaar meer dan 250 000 overheidsinstanties in de EU ongeveer 2 biljoen euro uit aan de aankoop van goederen en diensten. Om ervoor te zorgen dat dit enorme bedrag aan overheidsuitgaven in lijn is met de milieu- en sociale doelstellingen van de EU zouden de overheden bij het toewijzen van

In 2021 keurde de meerderheid van de Europarlementsleden het Fonds voor een rechtvaardige transitie (JTF) goed. Het fonds is een belangrijk onderdeel van de Green Deal en is bedoeld om de groene en duurzame economie te ondersteunen, vooral in die regio's waar de industrie nog grote stappen vooruit moet zetten. Het fonds wil hernieuwbare energie, startups, kennisoverdracht, omscholing, sociale infrastructuur en culturele projecten steunen.

De Groenen/EVA-fractie heeft ervoor gezorgd dat er geen geld uit dit fonds naar gasinfrastructuur en fossiele brandstoffen zal gaan. Het is een groen succesverhaal dat er geen enkele euro zal worden besteed aan gasinfrastructuur en fossiele brandstoffen. Olie, gas en kolen horen niet thuis in het transitieproces. Elke overheidsinvestering in fossiele brandstoffen is een verspilling van belastinggeld. De toekomst is aan hernieuwbare energie.

Helaas zal het fonds maar 17,5 miljard euro bevatten, wat ver onder de eisen van de Groenen/EVA-fractie en de Europese Commissie ligt. De EU-regeringen hebben het gevraagde budget met meer dan de helft verminderd.

contracten het principe 'Koop lokaal, koop groen, koop sociaal' moeten hanteren.

Daarnaast moeten de Europese budgettaire regels ervoor zorgen dat lidstaten voldoende ruimte hebben om groene en sociale investeringen uit te voeren, zonder dat dit hun begroting in gevaar brengt.

We pleiten ervoor om zowel EU-financiering als nationale staatssteun aan bedrijven voorwaardelijk te maken van sociale en milieu beleidsdoelstellingen,

zoals sociale normen, hoge lonen, goede arbeidsvoorwaarden en collectieve onderhandelingen.

Tot slot dringen we er als Groenen op aan niet langer subsidies te spenderen aan grote vervuilers uit de fossiele industrie. Dat geld gaat beter naar de meest kwetsbare groepen en naar toekomstige sectoren die deze subsidies het hardst nodig hebben.

★ NU INVESTEREN IN MORGEN ★

Europa was lange tijd wereldleider op het vlak van het beleid voor milieubescherming en duurzaamheid. Meer nog: ook op de markt domineerde Europa de wereldwijde concurrentie in hernieuwbare energie. Nu maken andere economieën een inhaalbeweging. Wil de Europese Unie haar globale leiderspositie in de ontwikkeling en productie van ecologische goederen behouden, dan moet ze nu middelen vrijmaken voor een duurzame economie, ambitieuze milieuwetgeving aannemen en klimaat- en milieubescherming prioriteit geven in de begroting. Alleen dan kan een groot aantal van de verwachte groene jobs in Europa worden gecreëerd.

De Green Deal biedt garanties voor het Europese concurrentievermogen en de groene, industriële transitie. Bedrijven en de industrie vragen al geruime tijd om een duidelijk beleidskader dat EU-bedrijven versterkt in de wereldwijde race naar groene technologie.

Aan de groene transitie van de Europese industrie hangt uiteraard een prijskaartje. De huidige versoepeling van de staatssteunregels moet tijdelijk zijn en gericht op de productie van groene technologieën. Het kan niet de bedoeling zijn dat geld van de belastingbetaler gebruikt wordt om bonussen en dividenden uit te keren. Noch dat enkel de lidstaten met de diepste zakken de groene industrie kunnen aantrekken.

De Europese Unie heeft vooral bijkomende middelen nodig om gericht te investeren in toekomstige sectoren, met Europa als vestigingsplaats voor ondernemingen, en om zichzelf onafhankelijk te maken van autocraten en van fossiele brandstoffen.

De Groenen/EVA zijn voorstander van de oprichting van een Soevereiniteitsfonds met bijkomende middelen voor grootschalige investeringen in de ontwikkeling van hernieuwbare energie, circulaire economie, groene waterstof en het stimuleren van de Europese productie van bijvoorbeeld windturbines, warmtepompen, zonnepanelen en batterijen. Ze ijveren er in het Parlement om duurzaamheidscriteria op te nemen in de richtlijn over overheidsopdrachten.

GROEN WERK, WAARDIG WERK

Al heel lang proberen Europese ondernemingen wereldwijd te concurreren door te besparen op arbeidskosten, zoals lonen en sociale zekerheidsbijdragen. **Maar de kosten van de materialen en de energie die worden gebruikt voor de productie liggen vaak veel hoger dan de arbeidskosten.**

Besparen op het energie- en materiaalverbruik – de kern van de vergroening van de economie – kan dus concurrentievoordelen opleveren. Energiebesparingen en een efficiënter gebruik van grondstoffen helpen niet alleen om de productiekosten te beperken en fabriekssluitingen te voorkomen, maar garanderen ook een passend loon voor de werknemers.

Vele vakbonden en ondernemingsraden erkennen dit al langer en zetten zich in voor een energie- en

grondstofzuinige productie om de druk op de arbeidskosten te verlichten.

De Groenen/EVA komen in het Europees Parlement regelmatig samen met vertegenwoordigers van vakbonden en werknemers om te zorgen voor waardig werk in groene sectoren en voor een sociaal rechtvaardige transitie.

De groene transitie moet werknemers toegang geven tot meer en betere jobs met stabiel werk, een eerlijk loon en goede werkomstandigheden, waarbij werknemers en vakbonden in elke fase worden betrokken. We krijgen geen rechtvaardigheid als we ons bij de transitie naar klimaatneutraliteit eenzijdig focussen op het verbeteren van de vaardigheden noch op het aantal gecreëerde jobs, terwijl ongelijkheid en armoede onder werknemers, economische onzekerheid en onzeker werk blijven toenemen. De noodzakelijke veranderingen moeten de levensstandaard, economische prestaties en sociale omstandigheden in alle lidstaten op een gelijkwaardig, hoog niveau brengen (dit wordt ook wel 'sociale opwaartse convergentie' genoemd), en moeten de kwaliteit van de jobs stimuleren.

Voor ons, Groenen, is het heel belangrijk dat groene jobs voor waardig werk zorgen met goede sociale bescherming, voldoende inkomen, gezonde werkomstandigheden, respect voor de rechten van werknemers en inspraak van individuen bij beslissingen die invloed hebben op hun leven. De transitie moet bevorderlijk zijn voor zowel actieve als ontslagen werknemers én voor werknemers die overstappen op een nieuwe job dan wel belangrijke veranderingen meemaken in hun werktaken. Daarom ijveren we er onder meer voor dat werknemers die tijdens de transitie op zoek moeten naar een nieuwe baan, gegarandeerde toegang krijgen tot hoogwaardige sociale bescherming in alle EU-lidstaten.

In september 2022 stemde het Europees Parlement voor de richtlijn voor een verhoging van de minimumlonen in de EU. De Groenen/EVA waren de drijvende kracht achter deze EU-richtlijn. Dankzij onze strijd voor #decentpaywithoutdelay zal naar verwachting twee derde van de lidstaten hun minimumloon geleidelijk verhogen, waardoor de levensstandaard voor miljoenen mensen zal verbeteren, waar ze ook wonen. De minimumloonrichtlijn is een belangrijke overwinning voor een sociaelere Europese Unie. Dankzij deze richtlijn stijgt het loon van 25 miljoen werknemers met maar liefst 20%.

Deze wetgeving is ook een stap voorwaarts voor gendergelijkheid. De loonkloof tussen mannen en vrouwen zou met minstens 5% afnemen, gezien vrouwen oververtegenwoordigd zijn in de laagstbetaalde sectoren.

Kira Marie Peter-Hansen, Europarlementslid voor de Groenen/EVA heeft als rapporteur namens het Parlement, een akkoord bereikt over een nieuwe EU-loontransparantierichtlijn. Deze wet geeft werknemers het recht op informatie over loonopbouw en -voorwaarden. Zo zullen miljoenen Europese werknemers bij loononderhandelingen meer informatie krijgen en dus een eerlijker inkomen bekomen. De loontransparantierichtlijn is vooral belangrijk voor vrouwen. De loonkloof in Europa bedroeg in de EU in 2021 nog steeds 12,7 %. Deze wet brengt ons een stap dichterbij om het glazen plafond te doorbreken!

Ook voerden de Groenen/EVA een resolutie door waarin werd opgeroepen tot een nieuwe EU-wet die werknemers het recht geeft om zich buiten hun werkuren digitaal los te koppelen (ook gekend als 'right to disconnect') van hun werk zonder negatieve gevolgen voor hun loon of loopbaan.

EEN SOCIAAL EERLIJKE GROENE TRANSITIE

De Groenen/EVA-fractie in het Europees Parlement is er vast van overtuigd dat een overgang naar ecologische duurzaamheid moet samengaan met sociale rechtvaardigheid, omdat beide belangrijk zijn voor onze welvaart en elkaar aanvullen en versterken. Daarom streven we naar een uitbreiding van de Europese Green Deal. Wij willen niet alleen ecologische verplichtingen en doelstellingen, maar ook sociale verbintenissen zien. Het idee is dat de groene transitie elke EU-burger ook sociaal vooruithelpt.

Wij stellen een échte Europese "Green & Social Deal" voor, met een nieuw en rechtvaardig sociaal

contract dat het hoofddoel van Europa verwezenlijkt, namelijk "de vrede, haar waarden en het welzijn van haar volkeren te bevorderen"¹¹. Ons politieke doel is om dit nieuwe sociale contract om te zetten in een bindende verbintenis van de EU-instellingen en de lidstaten opdat hun beleid de grenzen van de planeet respecteert, streeft naar sociale verbetering en een behoorlijk welvaartsniveau voor iedereen in de Unie.

Om deze doelen te bereiken, zal die sociale Unie groene kwaliteitsjobs creëren, systemen opzetten voor minimuminkomens, en mechanismen voor sociale solidariteit op EU-niveau.

Voor werknemers streeft de sociale Unie naar meer welzijn via een goede balans tussen werk en privéleven en via de uitbouw en ondersteuning van de kinderopvang en ouderenzorg.¹²

De transitie brengt enorme sociale voordelen. We moeten ervoor zorgen dat degenen die vandaag sociaal en economisch in de steek worden gelaten, als eersten aan de beurt komen om er de vruchten van te plukken. Door middel van de groene omslag kunnen we energie-, mobiliteits- en voedselarmoede uitroeien, landbouw en visserij nieuw leven inblazen en gebieden en gemeenschappen die door koolstof intensieve

activiteiten economisch werden getroffen, weer doen opleven. We kunnen de verschillen in ontwikkelingsniveau tussen stedelijke en plattelandsgebieden en tussen verschillende regio's verkleinen, en vooral de minst begunstigde regio's vooruithelpen. We focussen daarbij vooral op werknemers die vastzitten in sectoren die nog afhankelijk zijn van fossiele brandstoffen. De ecologische transitie zal veel inspanningen vragen van de hele samenleving. Toch is het haalbaar, vooral indien de meest vermogenden en de grootste vervuilers het grootste deel bijdragen en de meest kwetsbaren worden beschermd.

Groenen-rapporteur Sara Matthieu heeft in het Parlement gezorgd voor een resolutie die vraagt om nieuwe en broodnodige sociale wetgeving voor het optrekken van het minimuminkomen (in België: leefloon) tot minimaal de nationale armoedegrens in alle EU-lidstaten. Dat is een krachtig wapen in de strijd tegen armoede. Zo'n wet garandeert alle EU-burgers een menswaardig bestaan.

Groenen/EVA-rapporteur Sara Matthieu strijdt voor de versterking van het Sociaal Klimaatfonds. Dat fonds biedt directe steun aan mensen die in armoede leven, op het vlak van energie en mobiliteit. Het huidige fonds bevat te weinig middelen. Daarom blijven Groenen ijveren voor een versterking van het fonds met voldoende armslag voor een veel ambitieuzere sociale green deal.

¹¹ — Artikel 2 van het Verdrag van Lissabon en het Handvest van de grondrechten van de Europese unie.

¹² — Bekijk onze eisen hier: <https://www.greens-efa.eu/en/article/document/greens-efa-demands-for-a-social-union>

RECHT OP OPLEIDING EN ONDERWIJS

De transitie vraagt om meer en beter opgeleide werknemers. Volgens het Europees strategisch plan voor energietechnologie van de Commissie zal de industriesector tegen 2030 op zich al 180 000 geschoolde vakmensen, technici en ingenieurs nodig hebben. De sector die fotovoltaïsche (zonne-)energie produceert zou bijvoorbeeld mogelijk tot 66 000 jobs voor midden- en technisch geschoolden creëren.¹³

De groene transitie biedt kansen voor iedereen: jong en oud, man en vrouw, hoog en laagopgeleid, werkloos en werkend. Alle werknemers moeten het recht krijgen op opleiding en levenslang leren.

Om de sociale doelstelling van de EU voor 2030 te halen, namelijk dat elk jaar 60% van de volwassene meedoet aan levenslang leren, moeten we een inclusieve, op werk gebaseerde en gerichte

benadering van opleiding bevorderen. Dit is vooral belangrijk voor mensen die geen toegang hebben tot formele onderwijsmogelijkheden.

Beroepsopleidingen en onderwijsprogramma's moeten ervoor zorgen dat bijvoorbeeld iemand die 30 jaar in de steenkoolmijnen heeft gewerkt, de nodige vaardigheden kan leren voor een groene job. Dit is cruciaal als we alle kansen die de groene transitie kan bieden, willen benutten. Werkgevers, werknemers en overheden moeten samenwerken om coherente strategieën voor onderwijs en opleiding uit te werken. Een eerste stap is het identificeren van de nieuwe en toekomstige vaardigheden zelf. Daarnaast moeten we de vraag naar groene en circulaire vaardigheden, zoals herstelvaardigheden, in alle sectoren stimuleren.

De Groenen in het Europees Parlement hebben in een resolutie over de Europese 'Vaardighedenagenda voor een duurzaam concurrentievermogen, sociale rechtvaardigheid en veerkracht' benadrukt dat het nodig is om "generieke, sectorale en beroepsspecifieke vaardigheden te leveren, en de tekorten aan en de mismatches in verband met vaardigheden tot een minimum te beperken"¹⁴. We lieten in de tekst optekenen dat bij het financieren van werkgelegenheids- en opleidingsprogramma's met EU-geld rekening wordt gehouden met de overgang naar een groene economie. De resolutie erkent dat de groene transitie voor jobs in alle sectoren kan zorgen, maar ook dat deze transitie moet samengaan met scholing, bijscholing en omscholing om de nodige vaardigheden, kennis en competenties te ontwikkelen voor een groene economie.

We doen er ook alles aan om het fundamentele recht van werknemers op opleiding te garanderen en de democratie op de werkvloer te vergroten. Werkgevers én werknemers moeten in kaart brengen welke vaardigheden nodig zijn, en overheden moeten proactief opleidingsprogramma's opzetten en promoten. Ook op de werkvloer (en niet enkel in onderzoekscentra) kunnen innovatie en creativiteit plaatsvinden, als werknemers nieuwe ideeën voorstellen.

Europarlementslid Sara Matthieu van de Groenen/EVA benadrukt in haar rapport over groene jobs¹⁵ dat elke werknemer recht heeft op onderwijs, opleiding en levenslang leren. Dit moet worden weerspiegeld zowel in elk EU- en nationaal beleid als in de bedrijfsstrategieën. Daartoe moeten publieke en private organisaties nauw samenwerken met de sociale partners, het maatschappelijk middenveld, onderwijs- en opleidingsinstellingen, arbeidsbureaus, en vertegenwoordigers van organisaties of instanties die zich bezighouden met vaardigheden, onderwijs, opleidingen en levenslang leren. Sara Matthieu benadrukt ook dat werknemers betrokken moeten worden bij het bepalen welke vaardigheidsprofielen nodig zijn voor de transitie van werknemers en bij het vormgeven van onderwijs- en opleidingssystemen om voor de nodige vaardigheden te zorgen.

¹³ — Europese Commissie, Directoraat-generaal Onderzoek en Innovatie, Gemeenschappelijk Centrum voor onderzoek. The strategic energy technology (SET) plan, Publicatiebureau, 2019, <https://data.europa.eu/doi/10.2777/04888>

¹⁴ — Resolutie van het Europees Parlement van 11 februari 2021 betreffende de mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's over de Europese vaardighedenagenda voor duurzaam concurrentievermogen, sociale rechtvaardigheid en veerkracht (2020/2818(RSP))

¹⁵ — Ontwerpverslag over groene banen (2023) Zie hier

GROENE JOBS VOOR VROUWEN

Gendergelijkheid moet een belangrijke rol spelen in strategieën voor een groene economie. Als we alleen focussen op de meest vervuilende sectoren in specifieke regio's, dan zullen voornamelijk mannelijke werknemers hiervan profiteren en wordt de huidige ongelijkheid tussen genders alleen maar versterkt.

Momenteel is maar 35% van de werknemers in de duurzame-energiesector vrouw en hoewel vrouwen 46% van de administratieve functies vervullen, bezetten ze slechts 28% van de technische en 32% van de hogere managementfuncties. Deze sector doet het nog steeds beter dan de fossiele energiesector, waar vrouwen minder dan 12% van de leidinggevende functies vervullen, maar het kan nog beter. De mogelijkheid om groene jobs te creëren is vooral zeer groot in sectoren als de bouwsector, de productie van zonne- of

windenergiesystemen en het onderzoek naar energie- en grondstofzuinige technologieën. Dit zijn allemaal sectoren die in de EU-lidstaten traditioneel meer mannen dan vrouwen tewerkstellen en waar werkgevers en collega's vaak zo diepgewortelde vooroordelen hebben dat veel vrouwen nog steeds met discriminatie te maken krijgen. Daarnaast kiezen jonge vrouwen ook vandaag nog zelden voor een carrière in wiskunde, informatica, natuurwetenschappen of technologie.

In het Europees Parlement zetten De Groenen/EVA zich sterk in voor vrouwenparticipatie in de groene economie. Recent onderzoek voor onze fractie laat schokkend genoeg zien dat het meeste geld van de het coronafonds zal worden gebruikt om arbeidskansen voor mannen te creëren. Het gaat om 75% op de korte termijn, maar nog steeds 60% op de middellange termijn. Dit illustreert nog maar eens dat goedbedoelde fondsen zonder afdwingbare regels om genderongelijkheid in dergelijke sectoren aan te pakken uiteindelijk de bestaande vooroordelen kunnen versterken¹⁶.

Europarlementslid Sara Matthieu van de Groenen/EVA vraagt in haar rapport over groene jobs¹⁷ aan de Commissie om alles te doen wat nodig is om ervoor te zorgen dat de bestaande ongelijkheden tussen mannen en vrouwen niet gewoon overgedragen worden naar de nieuwe groene economie. Ze wil dat de kansen voor vrouwen op de veranderende arbeidsmarkt in kaart worden gebracht en worden benut.

¹⁶ — Dr. Giovanna BADALASSI, Gender Impact Evaluation of the Recovery and Resilience Plan for Italy. Andere studies toonden vergelijkbare resultaten voor Duitsland en Spanje (respectievelijk iets beter en iets slechter)

¹⁷ — Ontwerpverslag over groene banen (2023).

GROENE JOBS VOOR KWETSBARE GROEPEN

Kwetsbare groepen, zoals personen met een handicap, hebben moeilijker toegang tot bepaalde werkgelegenheids- en ondersteuningsprogramma's die mede gefinancierd worden door de Europese fondsen. Personen met een handicap hebben het recht om volledig deel te nemen aan de arbeidsmarkt en de samenleving, maar hun basisrechten worden vaak niet

gerespecteerd. Ze vormen een diverse groep en ondervinden diverse vormen van discriminatie.

De werkloosheid onder mensen met een handicap (17,1%) is bijna dubbel zo hoog als bij de algemene bevolking (10,2%)¹⁸. Mensen met een handicap zijn vaak ook langer werkloos dan mensen zonder handicap, ongeacht hun vaardigheden of opleiding. Vooral jonge mensen met een handicap (tussen 16 en 24 jaar oud) zijn vaak werkloos, namelijk 24,9% vergeleken met 16,6% in de algemene bevolking¹⁹. Vrouwen met een

handicap, die 16% van alle vrouwen en 60% van alle mensen met een handicap in de EU uitmaken, hebben nog steeds te maken met meervoudige en intersectionele discriminatie.

Deze verschillen hebben te maken met verminderde onderwijs - arbeidskansen. Ze worden vaak buiten de open arbeidsmarkt gehouden en mogen niet op gelijke voet werken met anderen. Bovendien ondervinden ze ook grote moeite dezelfde werkvoorwaarden te krijgen.

Europarlementslid Katrin Langensiepen van de Groenen/EVA vraagt om sterkere EU-wetgeving zodat lidstaten hun beloften ook echt nakomen. De horizontale antidiscriminatie-richtlijn, die al meer dan tien jaar wordt tegengehouden door verschillende lidstaten, moet eindelijk worden goedgekeurd en er moet een nieuwe, krachtige EU-strategie komen voor mensen met een handicap. Ze benadrukt ook dat de Commissie en de lidstaten moeten zorgen voor een preventieve en inclusieve benadering van Veiligheid en Gezondheid op het Werk om mensen met een handicap aan een job te helpen en te zorgen dat ze kunnen blijven werken.

De Groenen zijn hierover erg duidelijk: de groene transitie is een verhaal van iedereen, dus óók van kwetsbare groepen. Daarom drongen de Groenen/EVA er bij de Europese Rekenkamer op aan om de prestaties van EU-programma's grondig te controleren, met bijzondere nadruk op onderwijs- en werkgelegenheidsprogramma's, bijvoorbeeld het Europees Sociaal Fonds Plus (ESF+), het jongerenwerkgelegenheidsinitiatief (YEI), het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling (EFRO) en Erasmus+.

◆ — EU-Statistics on income and living conditions (EU-SILC) 2017

19 — ANED 2019

GROENE JOBS VOOR JONGEREN

Jongeren hebben het vaak moeilijk om betaald werk naar behoren te vinden nadat ze zijn afgestudeerd. Vaak verrichten ze overdag onbetaalde arbeid terwijl ze 's nachts betaald bijklussen om eten of de huishuur te kunnen betalen. Sommige jongeren zitten vast in een vicieuze cirkel van de ene onbetaalde stage na de andere, omdat ze geen goed, betaald werk kunnen vinden.

Jonge mensen zijn erg belangrijk voor de duurzame economische en sociale welvaart in Europa en daarom zijn ze een belangrijke focus voor de EU, die dat ook expliciet benoemt in haar strategie om jongeren te versterken. Ze moeten ondersteund, beschermd, begeleid en betrokken worden, zodat ze straks volop kunnen profiteren van de nieuwe jobs die voortvloeien uit de groene transitie.

◆ 20 — Resolutie van het Europees Parlement van 17 februari 2022 over de empowerment van Europese jongeren: werkgelegenheid en sociaal herstel na de pandemie (2021/2952(RSP))

De Groenen/EVA hebben in het Europees Parlement aangedrongen op een verbod op onbetaalde stages en eisen dat stagiairs eerlijk worden betaald voor hun werk en de kans krijgen om kwalitatieve en inclusieve stages en leercontracten te volgen.

In 2023 heeft het Europees Parlement met een grote meerderheid de resolutie goedgekeurd over de empowerment van Europese jongeren in de context van het Europees Jaar van de jeugd en onze samenleving na COVID-19. Op voorstel van de Groenen/EVA sommeerde het Parlement de Commissie om “een gemeenschappelijk rechtskader voor te stellen om een billijke beloning voor stages en leerplaatsen te waarborgen, teneinde uitbuitingspraktijken te voorkomen”²⁰.

Helaas werd deze tekstpassage verworpen door tegenstemmen van de EVP en Renew.

De Groenen/EVA geven niet op en blijven zich inzetten om ervoor te zorgen dat de stem van jongeren in alle debatten en over verschillende afdelingen heen wordt gehoord.

COLOFON

Deze publicatie is het werk van de Groenen/EVA-Fractie in het Europees Parlement. Het eerste deel is gebaseerd op eerder werk van Elisabeth Schroedter, Europees Parlements lid voor de Groenen, en meer in het bijzonder op de brochure 'Green Jobs. The opportunity for the European labour market' die in 2011 verscheen en het rapport van het Europees Parlement 'Green Jobs' dat in juni 2023 door Europees Parlements lid Sara Matthieu werd voorgelegd.

Deze publicatie was mogelijk dankzij de medewerking van onze partners en collega's van nationale groene partijen, maatschappelijke organisaties, die in deze brochure worden genoemd, Europarlementsleden die betrokken zijn bij de Groenen/EVA-campagne voor een circulaire IT-economie en beleidsadviseurs en medewerkers van de Groenen/EVA-fractie.

Foto's door:

Bladzijde 6-7: Sol / Unsplash

Bladzijde 9: Daria Pimkina / Unsplash

Bladzijde 13: okeykat / Unsplash

Bladzijde 14: Nate Johnston / Unsplash

Bladzijde 18: Tim Mossholder / Unsplash

Bladzijde 28: Marcus Aurelius / Pexels

Bladzijde 30: Ivan Samkov / Pexels

Projectcoördinatie:

Narmine Abou Bakari - campagnevoerder voor een circulaire IT-economie.

Voor meer informatie over de Groenen/EVA-campagne voor een circulaire IT-economie, zie:

<https://www.greens-efa.eu/en/campaigns/green-our-tech>

Grafische vormgeving:

Okay When Agency

Gedrukte exemplaren kunnen worden besteld bij:

De Groenen/EVA in het Europees Parlement
PHS 02C039
Rue Wiertz 60 – 1047 Brussel – België

Email:

narmine.aboubakari@europarl.europa.eu

Juli 2023

Deze publicatie werd gedrukt op 100% gerecycled papier met bio-inkt op plantaardige basis.

**The Greens/EFA
in the European Parliament**

60 Rue Wiertz
1047 Brussels
www.greens-efa.eu

Deze publicatie en alle referenties
zijn online beschikbaar op:
greens-efa.eu/en/green-jobs